

Modernizirao je fonološka i morfološka istraživanja starih hrvatskih tekstova, a osobitu vrijednost imaju njegova istraživanja sintakse i leksika toga korpusa. [...] Izvanredno je pomogao sveučilišnoj nastavi na svim razinama, a svojim tekstovima u inozemnim publikacijama te svojim čestim i uspješnim nastupima na međunarodnim znanstvenim skupovima bitno je ojačao ugled hrvatskoga jezikoslovlja.«¹ Član je Matice hrvatske. Za knjigu *Slavska pored-bena gramatika* nagrađen je nagradom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za 2003. godinu.

Od hrvatskih jezikoslovaca srednjega naraštaja, Milan Mihaljević pripada među najplodnije znanstvenike i istra-

živače. Valja također naglasiti i njegov rad kao sveučilišnoga profesora. Kao predavač angažiran je na dodiplomskim, poslijediplomskim magistarskim i doktorskim studijima na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci, Puli i Splitu. Generacije njegovih studenata, magistranada i doktoranada cijene ga kao vrsnoga pedagoga, a njegovi kolege u Staroslavenskom institutu i u drugim znanstvenim ustanovama kao marljiva, pouzdana, požrtvovna i uvijek na suradnju spremna stručnjaka.

Svečano proglašenje novih članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti bilo je 17. lipnja 2010. u palači Hrvatske akademije u Zagrebu. Program je započeo prigodnom riječju Milana Moguša, predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, a potom je uslijedilo proglašenje novih članova. Svečanost je završila glazbenim programom.

LJILJANA MOKROVIĆ

HRVATSKA GLAGOLJAŠKA BAŠTINA NA 44. MEĐUNARODNOJ SMOTRI FOLKLORA U ZAGREBU

U Zagrebu je od 21. do 25. srpnja 2010. održana tradicionalna, 44. *međunarodna smotra folklor*a. Organizirala ju je Koncertna direkcija Zagreb u suradnji s Ministarstvom kulture Republike Hrvatske, odnosno s njegovim Odjelom za nematerijalnu kulturnu baštinu i Hrvatskim povjerenstvom za UNESCO, kao i s Gradskim uredom za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba,

Turističkom zajednicom grada Zagreba i Hrvatskom turističkom zajednicom.

U godini koja je proglašena Godinom kulturne raznolikosti, *Smotra* je bila tematski posvećena aktivnostima na očuvanju, zaštiti i prezentaciji nematerijalne kulturne baštine zemalja članica UNESCO-a, među kojima je i Hrvatska. Sadržaji *Smotre* bili su predstavljeni putem nastupa, koncerata,

¹ HAZU–KALENDAR DOGAĐAJA 2010: 19. URL: http://info.hazu.hr/kalendar_dogadanja/event/event/displayAllEvents/month=2010-6&news_id=304#476: 19., preuzeto 23.11.2011.

izložbi i radionica, a posebna je pažnja bila posvećena načinima korištenja dobara od strane njihovih baštinka i aktivnih nositelja u uvjetima globalizacije. Svi sudionici predstavili su dio nematerijalne kulturne baštine koja se nalazi na nacionalnim popisima zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara, pa je na programu *Smotre* svoje mjesto našla i hrvatska glagoljaška baština.

Domaći i strani posjetitelji nazočili su *Maloj školi glagoljice*, dvodnevnoj radionici koju je u Etnografskomu muzeju vodio Damir Krenenić. U srijedu, 21. srpnja 2010., bio je predstavljen pojam i značenje glagoljaštva u povijesti hrvatske pismenosti i kulture, uz tečaj uglate glagoljice. U četvrtak, 22. srpnja 2010., uslijedila je poduka iz kurzivne glagoljice. Naglašena je uloga glagoljice u današnjemu vremenu, kada se ponovno javlja zanimanje za glagoljsko pismo, a uz to se stalno otkrivaju i novi spomenici od Konavala do Slavonije. Bila je predstavljena uporaba glagoljice u stvaranju grafita, plakata, nakita, klesanja kamenih spomenika te, osobito, potreba čitanja i transliteriranja starih glagoljskih knjiga i matica. Tečajem su bili obuhvaćeni i novostvoreni znakovi za glasove *đ*, *dž*, *lj* i *nj* koji ne postoje kao zasebni grafemi u starim glagoljskim rukopisima i knjigama, a danas se, kao nova glagoljska slova, uče po *Glagoljskoj početnici* Frane Para (Rijeka, 1995).

Kontinuitet glagoljske baštine očituje se i u još uvijek živu hrvatskom glagoljaškom pjevanju, uvrštenu na

Listu zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara u Republici Hrvatskoj. To je tradicijsko (pučko) rimokatoličko liturgijsko i drugo nabožno pjevanje u Dalmaciji, Istri i Primorju, s tragovima u Lici, Gorskome kotaru i Kordunu, a izvan Hrvatske u primorskim dijelovima Crne Gore i Slovenije. Za manje upućene posjetitelje *Smotre*, istaknuto je da se razvilo zahvaljujući povlasticama hrvatskim biskupijama od strane Svete Stolice od ranoga srednjega vijeka sve do 20. stoljeća, po kojima je svećenicima glagoljašima bio omogućen rimokatolički obred na puku razumljivu jeziku, kao i pisanje liturgijskih knjiga na glagoljici. Mnogi do danas zabilježeni glagoljaški liturgijski napjevi nastali su na temelju gregorijanskih korala, pri čemu su vidljivi i utjecaji beneventanskoga, bizantskoga i akvilejskoga načina pjevanja, a u lokalnoj su zajednici s vremenom bivali obogaćivani izričajima pučkih svjetovnih napjeva.

U nedjelju, 25. srpnja 2010., u crkvi Sv. Katarine u Gornjem gradu, održan je koncert crkvenoga pučkoga (glagoljaškoga) pjevanja *Gospodi pomiluj* u izvedbi *Korišta crkve Sv. Marije* iz Sali na Dugom otoku. Zbor od četrdesetak članova izveo je sedam skupina pjevanih tekstova koji pripadaju dijelovima mise, Božiću, Velikom tjednu, Uskrsu, Tijelovu, Dušnome danu te litanijama i pjevanim molitvama. Dio tekstova je na crkvenoslavenskom hrvatske redakcije, a dio na hrvatskom narodnom jeziku, koji je u tradicijsko glagoljaško

pjevanje na hrvatskome crkvenoslavenskom počeo prodirati još krajem 14. i početkom 15. stoljeća. Veliki je dio današnjega repertoara saljskih *korišta* u osnovi glagoljaški.

Crkveno je pjevanje na hrvatskome crkvenoslavenskom i hrvatskom narodnom jeziku zamrlo u posljednjoj četvrtini 19. stoljeća. Na njegovo obnavljanje u Salima u 20. stoljeću utjecali su učitelj Petar Matulina i župnik don Ante Strgačić. Dvadesetih godina 20. stoljeća vođenje tradicijskoga pučkoga pjevanja preuzeli su istaknutiji domaći pjevači, a od 1972. redovnice Služavke Maloga Isusa.

Ovo je drugi koncert saljskih *korišta* u okviru *Međunarodne smotre folklor*. Prvi su se put predstavili 1997., također u crkvi Sv. Katarine, koncertom koji je priredio prethodne godine preminuli akademik Jerko Bezić (1929.–2009.).

Posvetivši mu ovogodišnji koncert, saljski su se pjevači s poštovanjem spomenuli pokojnoga Bezića, najvećega poznavatelja tradicije glagoljaškoga pjevanja u Hrvata, dok su publiku zadivili iskrenim i proživljenim pjevanjem koje ne teži tehničkoj vrsnoći izvedbe, već vjerno čuva pučki glazbeni izričaj.

Osim glagoljaškoga pjevanja, na Listi zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara u Republici Hrvatskoj registrirano je još 76 dobara. Sedam od njih nalazi se od 2009. i na UNESCO-ovu Reprezentativnom popisu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva. Po broju kulturnih dobara na tom UNESCO-ovu popisu Hrvatska je četvrta država u svijetu, a prva u Europi. Stoga je, osim pod pokroviteljstvom Hrvatskoga sabora, ovogodišnja *Smotra* održana i pod visokim pokroviteljstvom UNESCO-a.

LJILJANA MOKROVIĆ

IZLOŽBA »OD BITIJA KAPUCINSKOGA FRAGMENTI:
POVODOM 400. OBLJETNICE KAPUCINA U RIJECI I HRVATSKOJ«
(RIJEKA, 15. 10. – 25. 12. 2010.)

U Pomorskom i povijesnom muzeju u Rijeci upriličena je izložba *Od biti-ja kapucinskoga fragmenti: povodom 400. obljetnice Kapucina u Rijeci i Hrvatskoj*. Izloženi su fragmenti iz kapucinskih samostana u Varaždinu, Karlobagu i Rijeci, ukupno 40 rukopisnih fragmenata glagoljskih, latinskih i hebrejsko-aramejskih srednjovjekovnih kodeksa 13. – 15. stoljeća zajedno s tridesetak tiskanih knjiga na kojima

su otkriveni. Izložbu su autori posvetili jedinstvenomu jubileju riječkih kapucina i cijele Hrvatske kapucinske provincije sv. Leopolda Bogdana Mandića: 400. godišnjici dolaska Reda Manje braće Kapucina (Ordo fratrum minorum Capucinatorum) u Rijeku i u Hrvatsku. Njezini glavni organizatori bili su Hrvatska kapucinska provincija sv. Leopolda Bogdana Mandića s provincijalom dr. sc. fra Ivicom